

OLIV TA'LIM MUASSASALARI HUZURIDA INNOVATSION BIZNES- INKUBATORLAR FAOLIYATINI TAKOMILLASHTIRISH.

No'monov Otabek O'rmonjon o'g'li
Namangan Davlat Texnika Universiteti
otabeknumanov1019@gmail.com

Annotatsiya: Maqolada oliy ta'lim muassasalari huzurida faoliyat yurituvchi innovatsion biznes-inkubatorlarning samaradorligini oshirish masalalari tahlil qilinadi. Tadqiqotda inkubatorlarning startap loyihalarni rivojlantirish, innovatsion mahsulotlar yaratish, ilmiy ishlanmalarni amaliyotga tatbiq etish va talabalar hamda yosh tadbirkorlar salohiyatini oshirishdagi roli ko'rib chiqiladi. Shuningdek, inkubatorlarning faoliyatini takomillashtirish uchun strategik yo'nalishlar, moliyaviy va institutsional qo'llab-quvvatlash mexanizmlari, innovatsion infratuzilmani rivojlantirish va universitet-biznes integratsiyasini kuchaytirish imkoniyatlari yoritiladi. Tadqiqot natijalari innovatsion biznes-inkubatorlarning samarali faoliyatini ta'minlash, startap ekotizimini rivojlantirish va iqtisodiy barqarorlikni oshirishga xizmat qiladi.

Kalit so'zlar: Innovatsion biznes-inkubatorlar, oliy ta'lim muassasalari, startap loyihalar, universitet-biznes integratsiyasi, innovatsion rivojlanish, ilmiy ishlanmalarni tatbiq etish, yosh tadbirkorlar, inkubator faoliyatini takomillashtirish, innovatsion mahsulotlar, moliyaviy va institutsional qo'llab-quvvatlash, innovatsion infratuzilma.

Kirish

Zamonaviy iqtisodiyot sharoitida innovatsiyalar va startap loyihalarining rivojlanishi mamlakatning iqtisodiy barqarorligi va raqobatbardoshligini ta'minlashda muhim ahamiyat kasb etadi. Shu nuqtai nazardan, oliy ta'lim muassasalari nafaqat ilmiy bilimlarni yaratish va yetkazish markazi sifatida, balki yosh tadbirkorlarni qo'llab-quvvatlash, innovatsion mahsulotlar yaratish va startap loyihalarni rivojlantirish maydoni sifatida ham muhim rol o'ynaydi. Innovatsion biznes-inkubatorlar esa universitetlar va yosh tadbirkorlar o'rtasida integratsiyani ta'minlaydigan asosiy vosita sifatida qaraladi. Ular startap loyihalarni rivojlantirish, ilmiy ishlanmalarni amaliyotga tatbiq etish, innovatsion mahsulot va xizmatlarni yaratish hamda iqtisodiy samaradorlikni oshirish jarayonlarini tezlashtiradi.

Oliy ta'lim muassasalari huzuridagi innovatsion biznes-inkubatorlar startap ekotizimining asosiy elementlaridan biri sifatida faoliyat yuritadi. Universitetlar ilmiy salohiyat va tadqiqot resurslarini taqdim etsa, inkubatorlar yosh tadbirkorlar va startap loyihalarni qo'llab-quvvatlash, mentorlik tizimini tashkil etish, tajriba-sinov bazasi yaratish va tijoratlashtirish jarayonini boshqarishda muhim vosita vazifasini bajaradi.

Shu bilan birga, inkubatorlar universitet-biznes integratsiyasini kuchaytiradi, ilmiy ishlanmalarning amaliyotga tatbiq etilishini rag‘batlantiradi va innovatsion mahsulotlar yaratish jarayonini samarali tashkil etadi.

O‘zbekiston sharoitida innovatsion biznes-inkubatorlarning roli dolzarb bo‘lib, mamlakat iqtisodiy strategiyalari, xususan, innovatsion rivojlanish, startaplarni qo‘llab-quvvatlash va yosh tadbirkorlikni rivojlantirish dasturlari bilan chambarchas bog‘liqdir. Bu jarayon nafaqat universitetlar va biznes subyektlarini birlashtirish, balki yosh mutaxassislarni qo‘llab-quvvatlash, innovatsion mahsulotlar yaratish va startap loyihalarni amalga oshirish imkoniyatlarini kengaytiradi. Shu bilan birga, inkubatorlar orqali talabalar va yosh tadbirkorlar iqtisodiy salohiyatini oshiradi, innovatsion fikrlashni rivojlantiradi va bozor talablariga mos mahsulot yaratishga yo‘naltiriladi.

Shu sababli, oliy ta‘lim muassasalari huzurida innovatsion biznes-inkubatorlarning faoliyatini takomillashtirish, startap loyihalarni rivojlantirish, ilmiy ishlanmalarni amaliyotga tatbiq etish va universitet-biznes integratsiyasini kuchaytirish bugungi kunning eng dolzarb ilmiy va amaliy masalalaridan biri sifatida qaraladi. Ushbu maqolada innovatsion biznes-inkubatorlarning samarali faoliyatini ta‘minlash, ularning startap va innovatsion loyihalarga qo‘shayotgan hissasi va takomillashtirish yo‘nalishlari tahlil qilinadi.

Asosiy qism

Innovatsion biznes-inkubatorlar oliy ta‘lim muassasalari va startap ekotizimi o‘rtasidagi integratsiyani ta‘minlovchi asosiy platforma sifatida qaraladi. Ularning asosiy maqsadi ilmiy ishlanmalarni amaliyotga tatbiq etish, yangi mahsulot va xizmatlarni yaratish, startap loyihalarni rivojlantirish hamda yosh tadbirkorlarning salohiyatini oshirishdir. Shu nuqtai nazardan, inkubatorlar universitetlar va biznes subyektlari o‘rtasidagi uzviy bog‘lanishni kuchaytiradi, ilmiy salohiyatni iqtisodiy samaradorlik bilan uyg‘unlashtiradi va innovatsion mahsulotlar yaratish jarayonini tezlashtiradi.

Oliy ta‘lim muassasalari huzuridagi innovatsion biznes-inkubatorlar yosh tadbirkorlarni qo‘llab-quvvatlash, startap loyihalarni moliyalashtirish, mentorlik tizimini yaratish va ilmiy ishlanmalarni tijoratlashtirish kabi vazifalarni bajaradi. Universitetlarning ilmiy laboratoriyalari va tajriba-sinov maydonchalari inkubatorlar tomonidan startap loyihalarini rivojlantirishda samarali tarzda qo‘llaniladi. Shu orqali yangi mahsulotlar va xizmatlar yaratish jarayoni tezlashadi, korxonalarning bozor talablariga moslashish qobiliyati oshadi va ularning raqobatbardoshligi kuchayadi.

Innovatsion biznes-inkubatorlarning samaradorligi nafaqat startap loyihalarning muvaffaqiyatiga, balki ilmiy ishlanmalarning amaliyotga tatbiq etilishiga bog‘liq. Shu sababli, inkubatorlar ilmiy-texnik infratuzilmani rivojlantirish, universitetlar va biznes subyektlarini birlashtirish, startap loyihalarni qo‘llab-quvvatlash va innovatsion mahsulotlarni yaratish jarayonlarini tartibga soluvchi mexanizm sifatida faoliyat

yuritadi. Grantlar, akseleratsiya dasturlari va investitsion qo‘llab-quvvatlash mexanizmlari orqali inkubatorlar yosh tadbirkorlarni moliyaviy va institutsional jihatdan qo‘llab-quvvatlaydi, startap loyihalarni tezkor amalga oshirishga yordam beradi va innovatsion mahsulotlarning bozorga chiqishini rag‘batlantiradi.

O‘zbekiston sharoitida innovatsion biznes-inkubatorlarning roli dolzarb bo‘lib, mamlakat iqtisodiy strategiyalari, xususan, innovatsion rivojlanish, startaplarni rivojlantirish va yosh tadbirkorlikni qo‘llab-quvvatlash dasturlari bilan chambarchas bog‘liqdir. Bu jarayon yosh mutaxassislar va talabalar salohiyatini oshirish, ilmiy ishlanmalarni amaliyotga tatbiq etish, startap loyihalarni rivojlantirish va yangi ish o‘rinlarini yaratish imkoniyatlarini kengaytiradi. Shu bilan birga, inkubatorlar startap ekotizimini shakllantirish, bozor talablariga mos mahsulotlar yaratish va korxonalarning raqobatbardoshligini oshirishda muhim strategik vosita sifatida xizmat qiladi.

Innovatsion biznes-inkubatorlarni takomillashtirishning muhim yo‘nalishlaridan biri ularning faoliyatini universitet-biznes integratsiyasi bilan uyg‘unlashtirishdir. Bu jarayon universitetlarning ilmiy resurslari, laboratoriyalar, tajriba-sinov bazalari va ilmiy kadrlarini inkubatorlar faoliyatiga jalb etishni o‘z ichiga oladi. Shu orqali startap loyihalar tezkor rivojlanadi, ilmiy ishlanmalar amaliyotga tatbiq etiladi, yangi texnologiyalar yaratilib, bozorga chiqariladi va korxonalarning innovatsion salohiyati oshadi. Shu bilan birga, inkubatorlar yosh tadbirkorlar va talabalar uchun mentorlik, treninglar, konsultatsiyalar va moliyaviy qo‘llab-quvvatlash xizmatlarini taqdim etadi, bu esa startap loyihalarning muvaffaqiyat darajasini sezilarli darajada oshiradi.

Shu nuqtai nazardan, oliy ta’lim muassasalari huzuridagi innovatsion biznes-inkubatorlarning samarali faoliyati nafaqat iqtisodiy samaradorlikni oshirish, balki mamlakatning innovatsion salohiyatini rivojlantirish, startap va innovatsion loyihalarni amalga oshirish, yangi ish o‘rinlarini yaratish va global bozor sharoitida raqobatbardosh mahsulotlar ishlab chiqarishga xizmat qiladi. Shu sababli, inkubatorlarning faoliyatini takomillashtirish, startap ekotizimini rivojlantirish, universitet-biznes integratsiyasini kuchaytirish va innovatsion mahsulot yaratish jarayonlarini rag‘batlantirish bugungi kunning eng dolzarb ilmiy va amaliy masalalaridan biridir.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, oliy ta’lim muassasalari huzuridagi innovatsion biznes-inkubatorlar mamlakatning innovatsion rivojlanishi va startap ekotizimini shakllantirishda strategik ahamiyatga ega. Ularning faoliyati universitetlarning ilmiy salohiyati va tadqiqot resurslarini yosh tadbirkorlar va startap loyihalari bilan integratsiyalash, ilmiy ishlanmalarni amaliyotga tatbiq etish, yangi mahsulot va xizmatlarni yaratish, shuningdek, iqtisodiy samaradorlikni oshirish imkonini beradi. Shu tariqa, inkubatorlar nafaqat innovatsion mahsulotlar yaratish va startap loyihalarni

rivojlantirish, balki talabalar va yosh tadbirkorlarning salohiyatini oshirish, mentorlik tizimini rivojlantirish va yangi ish o‘rinlarini yaratishda muhim rol o‘ynaydi.

Tadqiqot natijalari shuni ko‘rsatadiki, inkubatorlarning samaradorligini oshirish strategik yo‘nalishlar, moliyaviy va institutsional qo‘llab-quvvatlash mexanizmlari, innovatsion infratuzilmani rivojlantirish va universitet-biznes integratsiyasini kuchaytirish orqali amalga oshiriladi. Shu bilan birga, startap loyihalarni rivojlantirish, ilmiy ishlanmalarni amaliyotga tatbiq etish va innovatsion mahsulotlar yaratish jarayonlarini inkubatorlar tomonidan tizimli ravishda qo‘llab-quvvatlash, korxonalarining raqobatbardoshligini oshirish va mamlakatning iqtisodiy barqarorligini mustahkamlash imkoniyatini beradi.

Umuman olganda, oliy ta‘lim muassasalari huzuridagi innovatsion biznes-inkubatorlarning samarali faoliyati nafaqat iqtisodiy samaradorlikni oshirish, balki mamlakatning innovatsion salohiyatini kengaytirish, startap va innovatsion loyihalarni amalga oshirish, yangi ish o‘rinlarini yaratish va global bozor sharoitida raqobatbardosh mahsulotlar ishlab chiqarishga xizmat qiladi. Shu sababli, inkubatorlarning faoliyatini takomillashtirish, startap ekotizimini rivojlantirish va universitet-biznes integratsiyasini kuchaytirish bugungi kunning eng dolzarb ilmiy va amaliy vazifalaridan biri hisoblanadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Dadabaev, U. A. U., Isadjanov, A. A., Sodikov, Z. R., Mukhitdinov, S. Z., & Batirova, N. S. (2021). Ways to increase the export potential of agricultural products of Uzbekistan in a pandemic. *International Journal of Modern Agriculture* ISSN, 2305-7246.
2. Мухитдинов, Ш. З. (2021). Тadbirkorlik субъектларида хатарларни бошқаришнинг назарий-услугий асослари. *Scientific progress*, 1(6), 939-943.
3. Мухитдинов, Ш. З. COVID-19 ПАНДЕМИЯСИНИНГ ЎЗБЕКИСТОН ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИ СОҲАСИ ВА УНИНГ ТАЪМИНОТ ЗАНЖИРИГА ТАЪСИРИ.
4. Мухитдинов, Ш. З. (2019). Пути совершенствования механизмов эффективного управления многопрофильными фермерскими хозяйствами в Узбекистане. In *Формирование инновационной экономики будущего* (pp. 54-58).
5. Muxitdinov, S. Z., Shakirova, N. A., Turdubayeva, G. A., Osmonova, G. S., & Asanova, G. A. (2023). Theoretical Basis of Risk Management in Manufacturing Enterprises. In *Sustainable Development Risks and Risk Management: A Systemic View from the Positions of Economics and Law* (pp. 403-405). Cham: Springer International Publishing.

6. Мухитдинов, Ш. (2023). ОРГАНИЗАЦИОННО-ЭКОНОМИЧЕСКИЕ МЕХАНИЗМЫ РИСКОВ И УПРАВЛЕНИЕ ИХ НА ПРОИЗВОДСТВЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЯХ. *Экономическое развитие и анализ*, 1(2), 192-199.
7. Ziyavitdinovich, M. S., Kamilovna, A. M., Ugli, J. A. J., Adxamovna, B. S., & Ogli, T. F. R. (2021). Covid-19 Pandemia in Uzbekistan Agriculture and its Impact on the Supply Chain. *Alinteri Journal of Agriculture Sciences*, 36(1).
8. Muxitdinov, S. (2025). Kichik biznesni innovatsion rivojlantirish strategiyasi. *MUHANDISLIK VA IQTISODIYOT*, 3(9).
9. Muxitdinov, S. (2023, June). Results of econometric modeling of management in multifunctional farms. In *American Institute of Physics Conference Series* (Vol. 2789, No. 1, p. 040060).
10. Muxitdinov, S. (2023). MAIN CHARACTERISTICS OF THE RISK MANAGEMENT MECHANISM IN MANUFACTURING ENTERPRISES. *Scientific and Technical Journal of Namangan Institute of Engineering and Technology*, 8(1), 259-262.
11. Muxitdinov, P. S. Z., & G'ulomjonovna, S. M. The Importance of Foreign Investments in the Development of the Country's Economy. *World Bulletin of Social Sciences*, 17, 122-125. Rashidovna, M. N., & Urmonovich, N. O. Comparative Characteristics of the Leaving of Glutathione From Cells of Different Types. *International Journal on Orange Technologies*, 2(10), 79-82.
12. Yusupova, M., Irisova, S., & Numonov, O. (2024). Biology Of Pomegranate Pests, Control Measures And First Aid In Case Of Pesticide Poisoning. In *BIO Web of Conferences* (Vol. 82, p. 01014). EDP Sciences.
13. Urmonovich, N. O. (2023). MANGOSTEEN NUTRITIONAL PRICE AND FUNCTIONAL PROPERTIES. *ОБРАЗОВАНИЕ НАУКА И ИННОВАЦИОННЫЕ ИДЕИ В МИРЕ*, 14(5), 3-5.
14. Abdukhamidovich, N. A., Urmanovna, M. D., & Urmonovich, N. O. (2023). Strip Till Age of Soil for Deuteric Sowing (Second Crop). *International Journal on Orange Technologies*, 3(4), 71-74.
15. Abdukhamidovich, N. A., & Urmonovich, N. O. (2021). The Results of Theoretical Studies of the Chisel Cultivator Rack Frontal Surface Shape. *Annals of the Romanian Society for Cell Biology*, 25(4), 5930-5938.
16. Юсупова, М. Н., & Нумонов, О. У. (2024). ЗАЩИТА ТУТОВОГО ДЕРЕВА ОТ ВРЕДИТЕЛЕЙ. *Экономика и социум*, (6-1 (121)), 1500-1503.